

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОЦІНКА БІЗНЕСУ»

(для студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліст спеціальності 7.03050401 – «Економіка підприємства»)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Оцінка бізнесу» (для студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності 7.03050401 – «Економіка підприємства») / Харк. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Ю. О. Тараруєв. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 14 с.

Укладач: Ю. О. Тараруєв

Рецензент: проф., д.т.н. В. І. Торкатюк

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва:
протокол № 6 від 26.01.2012 р.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	9
2.2.2. Лекційний курс.....	10
2.2.3. Практичні заняття.....	10
2.2.4. Індивідуальна робота	10
2.2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	11
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	12
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	13

ВСТУП

Дисципліна «Оцінка бізнесу» за освітньо-професійною програмою має статус варіативної. Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

СВО ХНАМГ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста спеціальності «Економіка підприємства», Харків, 2007 р.

СВО ХНАМГ «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста спеціальності «Економіка підприємства», Харків, 2007 р.

Навчальний план підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.03050401 «Економіка підприємства», 2007 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки будівництва (протокол № 6 від 26.01.2012 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Мета: отримання знань про особливості застосування методів обґрунтування управлінських рішень що стосуються визначення вартості підприємств.

Завдання: Аналіз змісту основних понять курсу, розгляд галузевих особливостей оцінки бізнесу, вивчення основних підходів до визначення вартості підприємств (доходного, ринкового та витратного). Аналіз методів визначення перспективних грошових потоків підприємства, розміру коефіцієнтів дисконтування та капіталізації, а також цінових мультиплікаторів та вартості чистих активів підприємств.

1.1.2. Предмет: сутність оцінки бізнесу як економічної категорії, особливості застосування основних підходів та методів оцінки бізнесу з урахуванням галузевої специфіки суб'єктів господарювання.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Економіка підприємства	Дисципліна вихідна
2. Прогнозування	
3. Фінансовий менеджмент	
4. Управління потенціалом підприємства	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1 Оцінка бізнесу (2/72)

ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу. (1 / 36)

1. Основні поняття, цілі принципи та методи оцінки бізнесу.
2. Галузеві особливості визначення вартості підприємств.

ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств. (1/36)

1. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу.
2. Методи ринкового підходу до оцінки бізнесу.
3. Визначення вартості підприємств методом чистих активів.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1. Групувати та аналізувати інформаційні дані для застосування основних методів визначення вартості суб'єктів господарювання. 2. Визначати і оцінювати фактори що визначають розмір майбутніх грошових потоків підприємства, рівень ризику його діяльності, а також вартість активів та величину зобов'язань. Розробляти і реалізовувати заходи щодо організації моніторингу вартості підприємства з урахуванням перспектив його розвитку.	Виробнича	Організаційна
1. Застосовувати методи визначення вартості підприємства з урахуванням конкретних умов його господарської діяльності. 2. Формувати висновки і практичні рекомендації щодо підвищення вартості підприємств з метою дотримання інтересів їх власників та інших зацікавлених осіб.	Виробнича	Контрольно-аналітична

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Валдайцев С.В. Оценка бизнеса и управление стоимостью предприятия. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 520 с.
2. Добронравова О. Шпаргалка для оцінювача // Контракти. – 2003. – №40. – с. 27.
3. Есипов В., Маховиков Г., Терехова В. Оценка бизнеса. – СПб.: Питер, 2003. – 416 с.
4. Момот Т. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології. – Х.: Фактор, 2007. – 224 с.
5. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) / Под ред. Абдуллаева Н.А., Колайко Н.А. – М.: Экмос, 2000. – 202 с.
6. Фрэнк Ч. Эванс, Дэвид М. Бишоп Оценка компаний при слияниях и поглощениях. – М.: Альпина Паблишер – 2004. – 331 с.
7. Хикс Дж. Стоимость и капитал: Пер. с англ. . – М.: Прогресс, 1993. – 487 с.

8. Щербакова О.Н. Применение современных технологий оценки стоимости бизнеса действующей компании // ФМ. – 2003. – №1 – с. 105-121.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

«Оцінка бізнесу»

Мета: отримання знань про особливості застосування методів обґрунтування управлінських рішень що стосуються визначення вартості підприємств.

Завдання: Аналіз змісту основних понять курсу, розгляд галузевих особливостей оцінки бізнесу, вивчення основних підходів до визначення вартості підприємств (доходного, ринкового та витратного). Аналіз методів визначення перспективних грошових потоків підприємства, коефіцієнтів дисконтування та капіталізації, а також цінових мультиплікаторів та вартості чистих активів суб'єктів господарювання.

Предмет: сутність оцінки бізнесу як економічної категорії, особливості застосування основних підходів та методів оцінки бізнесу з урахуванням галузевої специфіки суб'єктів господарювання.

Змістові модулі:

ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу.

ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств.

1.5. Аннотация программы учебной дисциплины

«Оценка бизнеса»

Цель: получение знаний об особенностях применения методов обоснования решений, касающихся определения стоимости предприятий.

Задания: анализ содержания основных понятий курса, рассмотрение отраслевых особенностей оценки бизнеса, изучение основных подходов к определению стоимости предприятий (доходного, рыночного и затратного). Анализ методов определения перспективных денежных потоков предприятия,

коэффициентов дисконтирования и капитализации, а также ценовых мультипликаторов и стоимости чистых активов субъектов хозяйствования.

Предмет: суть оценки бизнеса как экономической категории, особенности применения основных подходов и методов оценки бизнеса с учётом отраслевых особенностей субъектов хозяйствования.

Содержательные модули:

СМ 1.1. Теоретические основы оценки бизнеса.

СМ 1.2. Основные подходы к определению стоимости предприятия.

Summary of subject program «Business Evaluation»

Purpose: To gain knowledge about the peculiarities of application of the basis for decisions concerning the valuation of enterprises.

Tasks: analysis of the basic concepts of the subject, consideration of branch features of business valuation, learning of the main approaches to determining the value of enterprises. Analysis of methods for determining the prospective cash flows of the company, discount rates and capitalization and also pricing multiples and net assets of businesses.

The subject: the essence of business valuation as an economic concept, the features of the main evaluative approaches and methods application in respect the brunch characteristics of entities

Content modules:

СМ 1.1. The theoretical framework of business evaluation.

СМ 1.2. The main evaluative approaches

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента

за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/годин	Тримістр (и)	Години						Екзамен (тримістр)	ІМК (тримістр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі			
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб			РГЗ
7.03050401- Економіка підприємства (спеціалізація «Економіка будівельного підприємства»)	2/72	2	22	11	11		50		9		2

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1 Оцінка бізнесу (2/72)

Модуль 1 Оцінка бізнесу (2/72)

ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу (1 /36)

1. Основні поняття, цілі принципи та методи оцінки бізнесу.
2. Галузеві особливості визначення вартості підприємств.

ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств (1/36)

1. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу.
2. Методи ринкового підходу до оцінки бізнесу.
3. Визначення вартості підприємств методом чистих активів.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит /годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Оцінка бізнесу	2 / 72	11	11	-	50
ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу	1 / 36	5	5	-	26
ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств	1 / 36	6	6	-	24

2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
	7.03050401
ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу	5
Тема 1. Основні поняття, цілі принципи та методи оцінки бізнесу	2
Тема 2. Галузеві особливості визначення вартості підприємств.	3
ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств	6
Тема 1. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу	2
Тема 2. Методи ринкового підходу до оцінки бізнесу	2
Тема 3. Визначення вартості підприємств методом чистих активів	2
Разом	11

2.2.3. Практичні заняття

На практичних заняттях студенти закріплюють теоретичні знання відповідно до тем лекцій і отримані в процесі самостійної роботи, а також розв'язують запропоновані завдання різного рівня складності. Для проведення практичних занять використовуються тестові завдання та задачі, орієнтовані на студентів денної форми навчання. Наприкінці заняття, присвяченого останній темі змістового модулю студенти виконують модульну контрольну роботу.

Розподіл часу на проведення практичних занять

Зміст	Кількість годин
	7.03050401
ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу	5
Тема 1. Основні поняття, цілі принципи та методи оцінки бізнесу	2
Тема 2. Галузеві особливості визначення вартості підприємств.	3
ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств	6
Тема 1. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу	2
Тема 2. Методи ринкового підходу до оцінки бізнесу	2
Тема 3. Визначення вартості підприємств методом чистих активів	2
Разом	11

2.2.4. Індивідуальна робота

Навчальним планом передбачено виконання студентами розрахунково-графічної роботи на тему «Визначення вартості підприємств методами доходного підходу». Мета роботи – засвоєння студентами основних положень принципів і методів, що покладені в основу доходного підходу до оцінки

бізнесу. Обсяг роботи – 9 годин. Розрахунково-графічне завдання (РГЗ) виконується відповідно до «Методичних вказівок для практичних занять, виконання розрахунково-графічного завдання та рекомендацій щодо самостійної роботи з дисципліни «Оцінка бізнесу» Під час виконання студенти застосовують на практиці теоретичні знання, закріплюють методи визначення та прогнозування майбутніх грошових потоків та визначають ризик діяльності підприємства через дисконтування грошових потоків. Успішне і вчасне виконання роботи оцінюється у 15 балів у складі залікового кредиту.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основними видами самостійної роботи студента є:

- засвоєння лекційного матеріалу;
- вивчення літературних джерел та підготовка до практичних занять;
- підготовка до поточного та підсумкового модульного контролю;
- виконання розрахунково-графічного завдання.

Самостійна робота дозволяє поглибити і закріпити теоретичні знання студентів з дисципліни «Оцінка бізнесу» та засвоїти методи визначення вартості як діючих підприємств, так і таких, що припинили свою діяльність.

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин
	7.03050401
ЗМ 1.1. Теоретичні основи оцінки бізнесу	26
Тема 1. Основні поняття, цілі принципи та методи оцінки бізнесу	13
Тема 2. Галузеві особливості визначення вартості підприємств.	13
ЗМ 1.2. Основні підходи до визначення вартості підприємств	24
Тема 1. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу	8
Тема 2. Методи ринкового підходу до оцінки бізнесу	8
Тема 3. Визначення вартості підприємств методом чистих активів	8
Разом	50

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок і може проводитися у таких формах: оцінка роботи студента на практичних заняттях; результати поточного модульного контролю; активність при розв'язанні задач; виконання розрахунково-графічного завдання проведення підсумкового модульного контролю (диференційований залік).

Об'єктами поточного контролю є: активність та результативність студента протягом вивчення дисципліни; якість виконання РГЗ, результативність під час проведення поточного підсумкового модульного контролю.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

1. Рівень засвоєння теоретичного матеріалу та формування власного ставлення до проблем, що розглядаються.
2. Ступінь вивчення рекомендованих, та інших літературних джерел з актуальних питань в межах вивчення дисципліни.
3. Уміння поєднувати теоретичні знання і практичні навички, та робити висновки під час розв'язання ситуаційних та інших завдань.
4. Логічне мислення, стиль викладу власних думок, та вміння обґрунтовувати і відстоювати власну позицію.

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

	Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
	Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.	Тестовий контроль №1.	20
ЗМ 2.	Тестовий контроль №2 та РГЗ	40
	Підсумковий модульний контроль (письмовий)	40
	Всього за модулем	100%

Засоби контролю та структура залікового кредиту

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Валдайцев С.В. Оценка бизнеса и управление стоимостью предприятия. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 520 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2
2. Добронравова О. Шпаргалка для оцінювача // Контракти. – 2003. – №40. – с. 27.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
3. Есипов В., Маховиков Г., Терехова В. Оценка бизнеса. – СПб.: Питер, 2003. – 416 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
4. Момот Т. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології. – Х.: Фактор, 2007. – 224 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
5. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) / Под ред. Абдуллаева Н.А., Колайко Н.А. – М.: Экмос, 2000. – 202 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
6. Фрэнк Ч. Эванс, Дэвид М. Бишоп Оценка компаний при слияниях и поглощениях. – М.: Альпина Паблишер – 2004. – 331 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2. Додаткова навчальна література	
1. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия. — К. : Эльга, 2003. — 446с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2. Хикс Дж. Стоимость и капитал: Пер. с англ. . – М.: Прогресс, 1993. – 487 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
3. Щербакова О.Н. Применение современных технологий оценки стоимости бизнеса действующей компании // ФМ. – 2003. – №1 – с. 105-121.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.

Навчальне видання

Програма і робоча програма навчальної дисципліни

«Оцінка бізнесу»

(для студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліст спеціальності 7.03050401 – «Економіка підприємства»)

Укладач: **ТАРАРУЄВ** Юрій Олександрович

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2012, поз. 179 Р

Підп. до друку 9.04.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,4

Зам. № 9212

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.